

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

SEPTEMBER 2011

MUSIEK V1 MEMORANDUM

PUNTE: 120

TYD: 3 uur

Hierdie memorandum bestaan uit 28 bladsye.

AFDELING A: MUSIEKTEORIE

Beantwoord VRAAG 1, 2, 3, 4.1 OF 4.2 en dan VRAAG 5.1 OF 5.2

VRAAG 1

Bestudeer die volgende musiekstuk, gekomponeer deur Haydn en beantwoord die volgende vrae.

German Dances

Joseph Haydn
(1732-1809)

Allegro

7

13

20 **Moderato con moto**

25

30

37 **Allegretto**

42

47

1.1 In watter toonsoort is die stuk van maat 1 – 19?

Antwoord: C-majeur (1)

1.2 Na watter toonsoort het die werk in maat 47 en 48 gemoduleer?

Antwoord: e-mineur (1)

1.3 Omkring die eerste skuifteken wat hierdie modulاسie aandui.

Antwoord: Op die partituur: (die sirkel is om D#) (1)

- 1.4 Transkribeer die regterhand-party van maat 30 en 31 van balk-notasie na solfa-notasie.

Antwoord:

Doh is Bb

| : d' . t : r' | : r' . d' : m' |

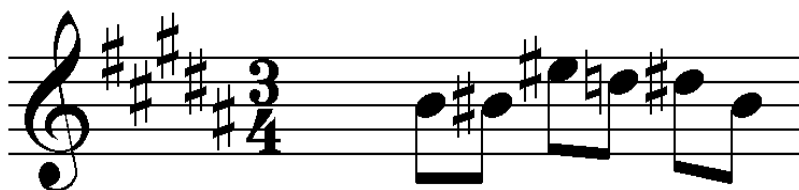
Sleutel = 1 punt; Tydslagmaat = 1; Notasie = 2 punte

(4)

- 1.5 Die volgende fragment is die eintlike klank soos gespeel deur die B-mol trompet. 'n B-mol trompet se klank is 'n toon laer as wat geskryf is. Herskryf die fragment sodat dit die geskrewe notasie aandui, met ander woorde, dit moet 'n toon (majeur 2de) hoër geskryf word:

Antwoord:

Sleutel = 1 punt; Notasie = minus ½ punt vir inkorrekte note = 2 punte

(3)

- 1.6 Kies die korrekte woord wat by die artikulasie pas wat op die eerste agste-noot van die laaste maatslag gebruik word:

- A Legato
- B Staccato
- C Tenuto

Antwoord: **Staccato**

(1)

- 1.7 Noem die intervalle van A en B en C volgens distansie en tipe:

Antwoord:

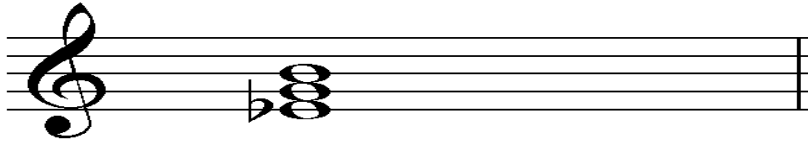
A **Majeur 7de** (1)

B **Mineur 6de** (1)

C **Mineur 3de/terts** (1)

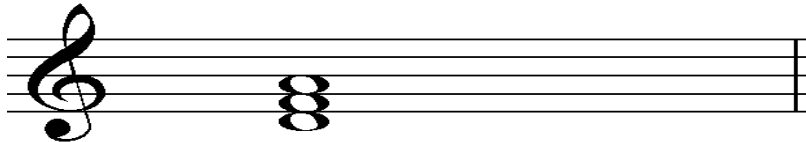
- 1.8 Skryf vergrote, mineur, verminderde en majeur drieklanke op elk van die volgende note:

vergrote

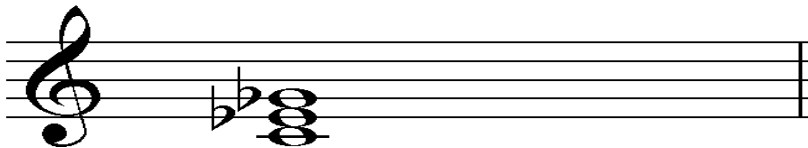
(1)

mineur

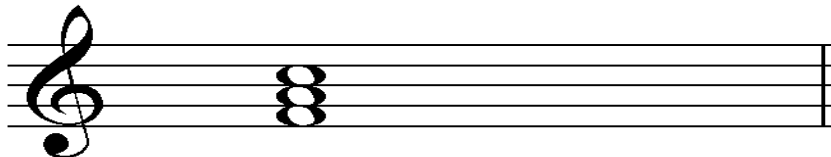
(1)

verminderde

(1)

majeur

1 punt vir elke korrekte drieklank

(1)

- 1.9 Skryf die Franse tydname van die note in polsslag 1 van maat 23.
ta fa te fe

$\frac{1}{2}$ punt vir elke agstenoot

(2)

[20]

VRAAG 2

Bestudeer die onderstaande passasie en beantwoord die vrae wat volg.

- 2.1 Dui aan waar elk van die volgende voorkom deur die besyfering onder die relevante akkoorde te plaas en die naam van die kadens onderaan te skryf:

A 'n Onderbroke kadens **Sien die musiekpartituur** (1)

B 'n Plagale kadens **Sien die musiekpartituur** (1)

- 2.2 Besyfer die akkoorde in Maat 1: Polsslag 4, Maat 2: Polsslag 4, Maat 3: Polsslag 1 op die partituur. **Sien die musiekpartituur** (3)

- 2.3 Beskryf die nie-harmoniese noot gemerk by (a).

Antwoord: Deurgangsnoot (1)

- 2.4 Watter noot is weggelaat by die akkoord (c)? (byvoorbeeld is dit die grondtoon of die 3de ens.?)

Antwoord: Die 5de (1)

- 2.5 Noem die toon-trap (met die skuifteken) by die akkoord (c).

Antwoord: Die leitoon (1)

- 2.6 Herskryf die akkoord wat aangedui word deur (b) in 2de omkering:

Antwoord:

Akkoord = 2 punte (minus ½ as die akkoord nie in heelnote geskryf is nie, aangesien die tydmaatteken 4/4 is)

(2)

iib

Interrupted cadence v-vi

ivb i

Plagal cadence iv-i

[10]

VRAAG 3

- 3.1 Skryf die ondergenoemde modus, beginnende op die gegewe tonika, sonder toonsoortteken.

Antwoord: Moontlike antwoord

B Dorian

Skuiptekens = 1½ punte; Notasie = 2½ punte

(4)

- 3.2 Skryf 'n 4-maat-melodie deur note van die C-pentatoniese toonleer te gebruik. Skryf dit in twee 2-maat-frase met die eerste frase wat op **G** sluit en die tweede frase op **C**.

Antwoord:

Notasie

3 punte

Frasing (½x2)

1 punt

Korrekte gebruik van tydmaatteken

1 punt

(5)

- 3.3 Identifiseer die volgende toonleer:

Antwoord: C# melodiese-mineur

(1)

[10]

VRAAG 4

Kies EEN (4.1 of 4.2) van die gegewe openingsmotiewe om 'n twaalf-maat-melodie in drieledige (ABA) vorm te voltooi. Voeg dinamiek en artikulasietekens by. Noem die instrument waarvoor jy die melodie skryf.

4.1 Instrument _____

[8]

BESKRYWING	PUNTE-TOEKENNING
Keuse van instrument	1
Vorm en kadenspunte	6 (3+3)
Musikaliteit	5
Dinamika en artikulasie	2
Korrektheid van notasie	2
Totaal	16 ÷ 2 = 8

OF

4.2 Instrument _____

[8]

BESKRYWING	PUNTE-TOEKENNING
Keuse van instrument	1
Vorm en kadenspunte	6 (3+3)
Musikaliteit	5
Dinamika en artikulasie	2
Korrektheid van notasie	2
Totaal	16 ÷ 2 = 8

VRAAG 5

Antwoord VRAAG 5.1 OF VRAAG 5.2.

- 5.1 Voeg gepaste akkoorde by die gegewe uittreksel om die onderstaande vierstemmige harmonisering te voltooi.

Jou harmonisering sal volgens die volgende riglyne nagesien word:

Akkuraatheid (12 akkoorde)	= 4 punte (-½ punt per fout)
Keuse van akkoorde (12 akkoorde)	= 6 punte (-½ punt per fout)
Algemene indruk	= 2 punte

[12]

OF

5.2 Bestudeer die stuk hieronder en beantwoord die vrae wat volg:

Variation 2: When the saints Go Rockin' In

Strict tempo

7

(b)

12

(c)

5.2.1 Noem die simbole van die akkoorde wat deur letters (a), (b) en (c) aangedui word.

(a)	<u>F7</u>	(1)
(b)	<u>Db7</u>	(1)
(c)	<u>Gb7</u>	(1)

5.2.2 Die variasie is onvolledig. Voeg die gepaste akkoorde by om dit te voltooi. (9)

Enige gepaste akkoorde (9 akkoorde) = 1 punt vir elke akkoord
(-½ per fout of inkorrekte akkoord)

Moontlike antwoord

Variation 2: When the saints Go Rockin' In

Strict tempo

7 F7 E7 F7 F7 E7 F7 F7

12 B^b/F B^bma⁷ B^b B^b F⁷ Dm⁷ B^b/F C⁷/E F⁷ G^b7 F⁷

[12]

TOTAAL AFDELING A: 60

AFDELING B: ALGEMENE MUSIEKKENNIS

Beantwoord hierdie afdeling in die ANTWOORDEBOEK.

VRAAG 6 JAZZ

6.1 Wanneer jy by 'n musiekwinkel ingaan, is daar kliënte wat in 'n argument betrokke is oor die musiek wat in die winkel gespeel word. Sommige kliënte sê dit is *bebop*, ander sê dat dit *swing* is. Jy, as 'n musiekkenner, moet dan tussen beide tree en die twee musiekstyle vergelyk met betrekking tot enige TWEE van die volgende aspekte, sodat hulle in die toekoms tussen die twee musiekstyle kan onderskei:

- A. Tempo
- B. Melodie
- C. Ritme
- D. Harmonie
- E. Instrumentasie

[8]

2 punte sal afgetrek word indien daar nie 'n vergelyking is nie

Antwoord:**A. Tempo:**

- Bebop melodieë en improvisasies het dikwels vinnig en gejaagde note.
- Swing was dikwels as dansmusiek opgevoer, en die musiek moes gespeel word teen tempo wat geskik was vir dans.
- Bebop is dikwels teen 'n veel vinniger tempo as swing gespeel.

B. Melodie:

- In swing is die melodie baie belangrik. Melodieë is dikwels deur volledige afdelings van die orkes (saksofone of koperblaas of ritme afdelings), in eenklank of in harmonie gespeel.
- In swing, is die verwerking van die melodie en die begeleiding die fokuspunt van die musiek, terwyl die melodie wat in bebop aan die begin en die einde van die stuk gehoor kan word, slegs 'n uitgangspunt vir instrumentele solo improvisasies, gebaseer op die melodie of die harmoniese struktuur van die musiek.
- Bebop melodieë was skerp met ongelyke kontoere. Dit is ook op nuwe akkoorde en progressies gebaseer.
- In bebop is die melodiese frases dikwels afwisselend en onreëlmatig in lengte.
- Swing melodieë is meer gekomponeerd as geïmproviseerd.
- In swing is die hoofmelodie gereeld deur saksofone begelei wat gedrae akkoorde of deur saksofone en koperblasers wat kort herhaalde frases of ostinate speel.

C. Ritme:

- In bebop is die polsslag bestempel, nie deur die snaar of bastrom nie, maar deur die kontrabas en die simbale.
- In bebop het die pianis se linkerhand nie meer die basiese polsslag beklemtoon nie, maar het gepaard gegaan met die regterhand om ingewikkelde akkoorde en onreëlmatige ritmes te vorm.
- Die ritme in bebop melodieë is meer afwisselend en onvoorspelbaar as die van swing.
- In bebop kan beklemtoonde note op swak of sterk polsslae of by afwisselende dele binne die polsslag voorkom.
- In swing is die polsslag dikwels deur die tromspeler op die bastrom en *hi-hat* pedaal.
- In swing het die perkussionis ook die polsslag gehandhaaf deur die polsslag op die bastrom, en het die simbale gebruik om die tweede en vierde polsslae van die maat, dus gee dit die “swing” effek.

D. Harmonie:

- Bebop het ook ongewone akkoord progressies gebruik in vergelyking met die meer voorspelbare akkoord veranderinge van swing.
- Soos in vroeë-jazz, het bebop musikante ook die Blues en gewilde AABA-vorm liedjies as uitgangspunte vir improvisasies gebruik, maar hulle het ook dikwels nuwe wysies (kontrafakture) gekomponeer om die basiese harmonieë van bekende melodieë te pas.
- Bebop het komplekse, gesofistikeerde harmonieë, gebaseer op akkoorde wat uit vyf tot sewe note, eerder as drie of vier-noot akkoorde, wat in swing en vroeë-jazz gebruik word, bestaan.
- Die harmoniese struktuur van swing was ryker en meer afwisselend as vroeë-jazz.
- Swing is gebaseer op 12-maat blues of 32-maat gewilde struktuur.

E. Instrumentasie:

- Die tipiese swing-orkester het om en by veertien of vyftien musikante wat in drie afdelings gegroepeer is gehad: saksofone, koperblaas instrumente (trompet en trombone) en die ritme-afdeling (klavier, perkussie, kitaar en bas).
- Bebop is gewoonlik deur kleiner jazz-groepe gespeel. 'n Tipiese bebop-groep sou 'n saksofoon en/of trompet insluit, wat deur 'n ritme-afdeling van klavier, bas en perkussie ondersteun word.

OF

- 6.2 Bespreek die geskiedenis van Jazz, ontwikkeling en style deur 'n kort opstel te skryf.

[8]

Nasienriglyn:

BESKRYWING	PUNT	KANDIDAAT SE PUNT
Evaluering van jazz-style en -geskiedenis, lewer kritiek op en beoordeel kennis en inligting	7 – 8	
Analise van jazz-style en -geskiedenis, groepeer inligting en ondersoek begrip en verwantskappe deur toepassing, vergelyking, en/of organisasie van kennis	5 – 6	
Begrip van jazz, verduideliking van idees of konsepte met verwysing na jazz-style en – geskiedenis	3 – 4	
Weergawe van geleerde kennis – gedemonstreer deur die herroeping inligting oor jazz-style en – geskiedenis	1 – 2	

VRAAG 7 ROMANTIESE MUSIEK**7.1 Brahms: Simfonie nr.4 in e-mineur op.98 (vierde beweging)**

Beskryf die komposisionele tegnieke en orkestrasie van Brahms se Simfonie nr.4 in e-mineur, Op. 98.

[8]**Antwoord:**Komposisionele tegnieke:

- Variasies word sonder 'n pouse gespeel. 'n 8-maat frase-struktuur word gehandhaaf en die tydslagmaat is altyd $\frac{3}{4}$.
- Bestaan uit nie minder nie as 30 variasies met 'n verlengde koda aan die einde.
- Melodie is die van die Bach kantata: *Unto Thee, O Lord, I Lift Up My Soul*.
- 8-noot tema in drieslagmaat in e-mineur.
- Tema en variasie vorm is gelyksoortig aan die *passacaglia* in die Barok-era.
- Passacaglia is gebaseer op kort melodies frase in die bas, genoem grondbas.

ABA-vorm:

- A-Variasies 1-11: intense atmosfeer en in 'n mineur toonsoort.
- B-Variasies 12-15: Meer liries en ontspanne. Majeur toonsoort en stadig.
- Afdeling A keer terug van Variasie 16 tot aan die einde

Orkestrasie:

- Koperblasers en houtblaser lei die tema in.
- Hierdie beweging sluit met 'n kragtige herhaalde akkoord wat deur die volle orkes gespeel word.

- 7.2 In 'n beroepsuitstalling wat deur die Departement van Onderwys vir alle skole georganiseer is, word jy 'n geleentheid gegee om 'n voorlegging te doen wat musiek sal bemark sodat meer leerders geïnteresseerd sal wees om vir die vak in te skryf. Kies EEN van die volgende werke, maak dit interessant en motiveer hoekom dit die moeite werd sal wees, volgens jou beskrywing, om meer oor die werk te leer.

7.2.1 Kunslied: Schubert – Der Erlkönig

- Digkuns en musiek word intiem saamgesmelt in die kunslied (Duitse teks, gebaseer op 'n gedig deur Goethe)
- Schubert gebruik 'n deurgekomponeerde toonsetting om die stygende spanning van die gedig vas te vang.
- Gevul met bonatuurlike gebeurtenisse en volksverhale.
- Toonsetting van 'n gedig vir solo-stem en klavier, dra die gedig se stemming en beeldspraak oor in die musiek, algemeen in die romantiese era.
- Begeleiding vorm 'n integrale deel van die komponis se konsep en dien as ondersteuning vir die stem.
- Die klaviergedeelte met sy vinnige oktawe en dreigende basmotief, dra die spanning van die wilde rit oor.
- Die aanhoudende trioolritme van die klavier verenig die episodes van die lied en stel die galop van die perd voor.
- Deur die musiek op verbeeldingryke wyse te varieer, maak Schubert een sanger sing soos verskeie karakters in 'n miniatuur drama, bv. die verskrikte seun sing in 'n hoëregister in 'n mineurtoonsoort.
- Elke keer as die seun 'n musikale uitroep sing, word dit deur dissonante harmonieë geïntensifiseer.
- Om toenemende vrees oor te dra, het Schubert die seun se uitroep elke keer 'n hoër en hoër toonhoogte gegee.

7.2.2 Karakterstuk: Chopin – Polonaise in A-mol majeur, op.53

- Komposisie vir solo- instrument wat 'n spesifieke atmosfeer oordra – Statige professionele dans
- Maak gebruik van Drieledige vorm: Inleiding, drieledige vorm met 'n kort koda.
- Verg tegniese briljantheid van die pianis.
- Die polonaise het ontstaan as 'n statige dans vir Poolse adellike.
- Die stuk demonstreer dus musikale nasionalisme wat die Poolse nasionale identiteit beskryf.
- Die polonaise is majestieus en kragtig met oomblikke van liriese kontraste.
- Dit roep die eeu-oue glans van die Poolse mense op.
- Die hooftema het 'n wye variasie begeleiding.
- Die B afdeling bestaan uit 'n soort marsjeer-melodie wat deur herhaalde oktawe in die linkerhand begelei word

7.2.3 Opera: Puccini – La Bohème

- Gebaseer op 'n Boheemse lewenstyl, soortgelyk aan sy eie lewe
- Soos 'n toneelstuk het 'n opera bedrywe – La Bohème het vier
- Karakters en verhaal word deur musiek openbaar. Hoofkarakters is Rudolfo en Mimi.
- Daar is 'n geleidelike oorgang van een toneel of stemming na die volgende
- Die melodieë bestaan uit kort frases wat maklik is om te onthou, en is gevul met emosionele intensiteit.
- Hy het die orkes gebruik om die vokale melodie te versterk, en om atmosfeer, landskap en stemming voor te stel
- Hy het die verskil tussen aria en resitatief verminder, en het daardeur 'n agtereenlopende vloei van musiek geskep
- Groot Romantiese orkes
- Puccini was baie besorgd oor die literêre en dramatiese eienskappe van sy librettos

7.2.4 Simfoniese toondig: Smetana – Die Moldau

- Programmatiese komposisie vir orkes wat 'n storie, prent of idee vertel deur die gebruik van klank/in een beweging.
- Beeld die Boheemse rivier uit, soos dit deur die landskap vloei.
- Die werk is deel van die siklus *Má Vlast* (My Country)
- Teenstellende musikale afdelings verteenwoordig die verskillende tonele en episodes.
- 'n Herhaalde volksagtige tema simboliseer die rivier.
- Aaneenlopende note beskryf die rivier
- Twee stroompies (een koud en een warm) wat elkeen deur hulle eie instrumente verteenwoordig word. (fluit – koud; klarinet – warm)
- Die stroompies vloei saam in 'n groot rivier in – word die riviertema.
- 'n Jagekspedisie word deur gepunteerde ritme in die musiek uitgebeeld.
- 'n Landelike dans het 'n tipiese volksagtige karakter.
- Die werk is 'n Romantiese weergawe van die natuur en beeld Tsjeggiese Nasionalisme uit.
- Smetana gebruik musikale effekte om te herinner aan 'n vloeiende stroom, 'n jagekspedisie, 'n landelike troue en die botsing van golwe.
- Die jag langsaan die rivierbed word deur fanfare uitgebeeld.
- Die landelike troue word deur 'n rustieke polka uitgebeeld

7.2.5 Concerto: Mendelssohn – Vioolkonsert in e-mineur (eerste beweging)

[6]

- 'n Uitgebreide komposisie vir instrumentale solis en orkes, gewoonlik in drie bewegings: (1) vinnig (2) stadig (3) vinnig
- Beide die eerste en derde bewegings is in sonate-vorm .
- Die solis het 'n geleentheid om sy/haar tegniese en musikale bekwaamheid te vertoon. - Concerto is 'n platform vir virtuose vertoning.
- Mendelssohn se eerste beweging begin met die solis wat die eerste tema inlei bo die murmurerende strykinstrumente. Gewoonlik word die uitgebreide openingstema deur die orkes gespeel.
- Goeie wisseling tussen solis en orkes, met die temas wat van een na die ander oorgeneem word: 'n pragtige kontras van toonkleur en uitdrukking word dan gehoor.
- 'n Wye verskeidenheid dinamiek word in die werk gebruik.
- Die concerto beeld ongewone kombinasies van instrumente uit.
- Die cadenza word tussen die ontwikkeling en die rekapitulاسie gespeel, en word dan 'n integrale deel van die beweging.

VRAAG 8 20ste-EEUSE MUSIEK

Kies die styl wat jy bestudeer het in KOLOM A en pas dit by die relevante woorde en verklaring wat in KOLOM B voorkom. Skryf slegs die relevante letters langsaan die styl van jou keuse.

	KOLOM A		KOLOM B
1.	Musiekteater	(a)	Geskryf vir klavier
2.	Neoklassisisme	(b)	Stravinsky
3.	Impressionisme	(c)	Geïnspireer deur literêre en skilderagtige idees en meeste komposisies het beskrywende titels
		(d)	Ontgin die wasige en vae tonaliteit van die heeltoontoonlere om die sagte beweging van die bootseile in die wind uit te beeld
		(e)	Latyns-Amerikaanse ritmes
		(f)	Bestaan uit drie afdelings
		(g)	Ritme, harmonie en melodie word op 'n baie verhoogde vlak gebruik
		(h)	Gaston Le Roux
		(i)	<i>The Rite of Spring</i>
		(j)	Ballet
		(k)	Debussy
		(l)	In twee bedrywe, waarvan die tweede een korter is en van die melodieë wat alreeds gehoor is, herhaal word
		(m)	<i>My Fair Lady</i>
		(n)	Geen gevoel van harmoniese resoluëie aan die einde nie
		(o)	Andrew Lloyd Webber
		(p)	Bevat musiek, sang, dans, tonele en kostuums
		(q)	Voiles
		(r)	Musiekgenre gekenmerk deur emosionele beheerstheid, balans en duidelikheid
		(s)	Sluit in die Habanera en fandango-dans
		(t)	Perkussiewe orkestrasie, veranderende polsslake, sterk aksente en ostinato word gebruik
		(u)	Frederick Loewe
		(v)	Musiek is tonaal en majeur en mineur toonlere word gebruik
		(w)	Onderdrukte dinamiek
		(x)	Komponiste het weggebreek van programmusiek en 'n groot orkes

(8x1½)

[4]**Antwoord:**

- Musiekteater:** (e),(h),(l),(m),(o),(p),(s),(u)
- Neoklassisisme:** (b), (g), (i), (j), (r), (t), (v), (x)
- Impressionisme:** (a), (c), (d), (f), (k), (n),(q), (w)

VRAAG 9 INTERNASIONALE POPULÊRE MUSIEK

Analiseer die musiek van EEN van die internasionale kunstenaars/groepe deur na VYF stylkenmerke te verwys.

(a) Oasis: Britpop

- Gelei deur hoofkitaarspeler en liedjieskrywer Noel Gallagher en sy jonger broer, hoofvokalis en liedjieskrywer Liam Gallagher, is hulle een van die mees suksesvolle groepe wat ontstaan het gedurende die Brit Pop beweging van die 1990's.
- Oasis siteer British Invasion groepe soos Die Beatles, The Who, The Rolling Stones en The Kinks as hul grootste invloede.
- Britpop-orkeste is sterk deur die Britse kitaarmusiek van die 1960's en 1970's beïnvloed.
- Hulle siteer The Stone Roses, The Sex Pistols, The Smiths, The Jam en T.Rex as ander invloede.
- Hulle musiekstyl reflekteer ontsag vir die klanke van die verlede. Stylisties, maak Brit Pop groepe staat op pakkende riffs en het lirieke geskryf wat veronderstel was om van toepassing te wees tot Britse jongmense en mense van hul eie generasie.
- Streef na eenvoudigheid
- Rock-maatslae word dikwels gebruik

(b) Michael Jackson: R&B pop

- Alhoewel die akroniem 'R&B' sy oorsprong het by sy assosiasie met tradisionele ritme en blues-musiek, word die term R&B deesdae meer dikwels gebruik om 'n styl Afrika-Amerikaanse musiek, wat ontstaan het na die afname van disko in die 1980's, te definieer
- Hierdie nuwer styl, dikwels as kontemporêre R&B beskryf, kombineer elemente van soul, funk, pop en vanaf 1986, ook hip hop.
- Die afkorting R&B word amper altyd gebruik in plaas van die volledige 'rhythm and blues'-term, alhoewel sommige bronne verwys na die styl as verstedelike kontemporêre musiek ('urban contemporary') (die naam van die radioformaat wat hip hop en kontemporêre R&B speel) of verstedelike pop ('urban pop').
- Kontemporêre R&B het 'n vlot/gemaklike, elektroniese opnameproduksiestyl, met masjienagtige tromritmes en 'n gladde, oordadige sangverwerkingstyl.
- Hip hop-geïnspireerde maatslae is tipies, alhoewel die grofheid en rofheid wat eie aan hip hop is, gewoonlik verminder en uitgestryk word

(c) Spice Girls/Westlife: Girl/Boy Bands

- Die 1990's en 21ste eeu is gekenmerk deur 'n herlewing van boyband en girlband-neigings
- Die musiek het spesifieke stilistiese eienskappe soos 'n dansagtige maatslag
- Eenvoudige melodieë en herhalende struktuur word gebruik sodat mense dit kan snap en maklik kan saamsing
- Die girl/boy bands-verskynsel behels dikwels massabemarking
- Verbruiker-gedrewe pogings deur groot platemaatskappye is die norm
- Die invloed van R&B op pop kan gehoor word in die werk van verskeie boy/girl bands, bv. Spice Girls en Westlife

(d) David Bowie: Glam Rock

- Glam Rock is 'n subgenre van rock-musiek.
- Glam Rock gebruik al die stilistiese elemente van rock en heavy metal, maar die gevoel is ligter en vinniger.
- Marc Bolan van T Rex-faam was die baanbreker vir glam rock.
- Kunstenaars dra grimering en uitheemse klere en haarstyle.
- Aktief in vyf dekades van rock and roll.
- David Bowie word wyd beskou as 'n invloedryke innoveerder, veral vir sy werk in die 1970's.
- In 1970 het Bowie *The Man Who Sold the World* vrygestel, wat die akoestiese kitaarklank van die vorige album verwerp het en dit vervang het met heavy rock-begeleiding

(e) Metallica: Heavy metal

[5]

- Dit word tipies gekenmerk deur 'n kitaar-en-trom-gedomineerde klank, sterk ritmes en klassieke, blues-agtige of simfoniese style
- Heavy metal-subgenres bevat hulle eie stilistiese variasies wat dikwels baie van hierdie kenmerke uitlaat of verander
- Die algemeenste groepering vir 'n 'metal-orkes' is 'n tromspeler, 'n basspeler, 'n ritmekitaarspeler, 'n hoofkitaarspeler en 'n sanger – wat 'n instrumentalis kan wees of nie
- Klawerborde was gewild by die vroeë 'metal-orkeste' – veral die orrel en partykeer die "mellotron" – alhoewel dit deesdae minder algemeen gebruik word
- 'n Sleutelaspek van heavy metal is die kitaarsolo
- Gebruik hoogs versterkte, verwronge klanke
- Die leidende rol van die kitaar in heavy metal bots dikwels met die tradisionele 'front man' of orkesleierrol van die sanger, wat musikale spanning veroorsaak
- Beide kitaar en sang is ewe belangrik in heavy metal
- Vinnige tempo en komplekse verwerkings is tipies

VRAAG 10 SUID-AFRIKAANSE KUNSTENAARS IN POPULÊRE MUSIEK

Beantwoord die volgende vrae oor EEN van die volgende Suid-Afrikaanse kunstenaars wat jy bestudeer het:

10.1 Lucky Dube

10.1.1 Hoe het Lucky Dube die populêre musiektoneel beïnvloed? (2)

- Word bestempel as die bekendste reggae-kunstenaar in Suid-Afrika
- Het verander van tradisionele mbaqanga-musiek na Jamaikaanse-reggae in Suid-Afrika
- Sy musiek bevraagteken die daad van die apartheid regime in Suid-Afrika
- Sy musiek het politiese bewustheid geskep
- Sy liedjies was die stem van die stemlose onderdrukte mense
- Sy liedjies handel oor mense wat eenheid wou hê

10.1.2 Noem TWEE treffers/albums van die kunstenaar. (2)

- *Serious Reggae* 1996
- *House of Exile* 2002
- *Slave* 1990
- *Prisoner* 1991
- *Victims* 1993

[4]

OF

10.2 Mandoza

10.2.1 Noem die prestasies van Mandoza in musiek met spesifieke betrekking tot sy toekennings. (2)

- Het die top-verkoper album (meer as 100 000 eenhede) *9115 Zola South* vrygestel
- Het in 2000 'n FNB Suid-Afrikaanse Musiek Beste Nuweling nominasie ontvang
- Hy stel die album *Nkalakatha* in 2000 vry, wat dan multiplatinum status gewen het
- Mandoza het ook in vyf van die tien kategorieë by 2001 Metro Musiektoekennings gewen: Beste Kwaito-kunstenaar, Beste Mansvokalis, Beste Album, Beste Gestileerde Kunstenaar en Lied van die Jaar)
- 2001: wen hy die Beste-kunstenaar toekenning – Suider-Afrika kategorie by die Kora *All Africa Music Awards*
- Word as nommer 77 in Top 100 Groot Suid-Afrikaners in 2004 gestem

- 10.2.2 Noem TWEE treffers/albums van die kunstenaar. (2)
- 9115 Zola South
 - Nkalakatha

[4]

OF

10.3 **Steve Hofmeyer**

- 10.3.1 Beskryf die bydrae van Steve Hofmeyer tot Suid-Afrikaanse musiek. (2)
- Het die Blou Bulle-lied geskryf wat bydra tot rugby-kultuur
 - Beïnvloed jong kunstenaars met sy musiekstyl
 - Skep geleenthede vir kunstenaars om saam met hom op te tree
 - *Pampoen* from “*Toeka ma’ Local*”, ’n album wat hy met ander kunstenaars opgeneem het, is huldeblyk aan Suid-Afrikaanse musiek
 - Skep geleenthede vir ander kunstenaars soos Al Debbo om die kalklig met hom te deel in opvoerings soos “*Van Toeka tot Nou*”

- 10.3.2 Noem TWEE treffers/albums van die kunstenaar. (2)
- *She’s a Woman*
 - *Deur jou Vingers*
 - *Ek maak nog deure oop*
 - *Pampoen*

[4]

VRAAG 11 SUID-AFRIKAANSE TRADISIONELE MUSIEK

Suid-Afrika is nie net ryk aan goud nie, maar ook in die musiekbedryf. Daar is byvoorbeeld verskeie musikale style. Musiek word gekomponeer om sosiale en kulturele geleenthede op te helder. Sommige liedjies kom oorspronklik van huismusiek en ander het hul oorsprong in townships.

Bespreek EEN van volgende musiekstyle deur op die bostaande staat uit te brei:

[6]**11.1 Musiek vir sosiale en kulturele geleenthede**

- In Afrika, vorm musiek deel van ons daaglike lewens
- Dit vorm deel van godsdienstige seremonies, feesvieringe en sosiale rituele
- Liedjies word vir elke fase van 'n mens se lewe gebruik: by geboorte, wanneer adolessensie begin, troues, sterftes en begrafnisse
- Musiek is ook teenwoordig gedurende jagekspedisies, die oppas van vee en normale plaaswerk
- Liedjies word ook gebruik om siektes te genees, om reën te bring, vir politiese doeleindes en in godsdienstige danse
- Daar is mense wat glo dat mense met die geeste van die voorvaders kan kommunikeer deur middel van musiek
- Alle lede van die gemeenskap neem daaglik deel aan musikale aktiwiteite
- Die kort eenvoudige melodieë wat aanhoudend gebruik word, en wat verander kan word, is tipies van Afrika-musiek
- Gedurende die opvoering van die musiek kan enige een begin improviseer terwyl ander voortgaan

11.2 Kwaito

- 'Kwaito' is afgelei van die Afrikaans word 'kwaai'
- Die musiekstyl het in die 1990's in Johannesburg ontwikkel
- Die musiek is gebaseer op huismusiek, het 'n stadige tempo
- Afrikaan voorbeelde wat herhaal is
- Die musiek gebruik diep baslyne en 'sang'- gewoonlik deur mans
- Die lirieke is gewoonlik in Suid-Afrikaanse stedelike tale, maar meer as een taal kan in dieselfde liedjie voorkom
- Die taal van kwaito is dus Isicamtho, Suid-Afrikaanse township-slang
- Word algemeen geassosieer met die post-apartheid era
- Bekende kwaito-kunstenaars sluit Zola, Mandoza en TKZee in

11.3 Moppies en ghommalieliedjies

- *Moppies* en *ghommalieliedjies* is 'n 200-jaar oue tradisie eie aan die Kaap
- Hierdie, meestal Afrikaanse liedjies is bedoel om sosiale geleenthede op te helder
- Tradisionele Nuwejaarsvieringe het hul oorsprong in die Moppies en Ghommalieliedjies
- Alhoewel die inhoud van die teks gewoonlik lighartig en snaaks is, is voorbeelde van liedjies met politieke inhoud wat tydens apartheid gesing is, om opposisie teen die stelsel uit te druk
- Maleise kore is veral bekend vir hul opvoerings van hierdie liedjies
- Daar word jaarliks, groot koorkompetisies gehou om die beste koor te skouspel
- *Moppies* en *ghommalieliedjies* word deur dansbewegings, die ghommatriom, banjo en kitaar begelei
- Spore van ander kulture kom in hierdie liedjies voor en 'n mengsel van verskillende style en inhoud van die khoi-khoi (wat reeds in die Kaap gebly het toe Van Riebeeck daar land) die Afrika-slawe, Indiese en Malgassiese style het almal deel gevorm van die ontwikkeling van die liedjies

VRAAG 12 SUID-AFRIKAANSE KOMPONISTE

Daar word van jou verwag om EEN van die Suid-Afrikaanse komponiste te kies en vrae wat volg te beantwoord.

12.1 S.J. Khosa

- 12.1.1 Watter instituut het hom in 2003 as liedjieskrywer van die jaar aangewys vir sy bydrae tot Suid-Afrikaanse Koormusiek? (1)

SARRAL

- 12.1.2 Noem TWEE tipes musiek wat hy gekomponeer het. (2)

- (i) Koormusiek
- (ii) Tradisionele en volksmusiek

- 12.1.3 Die titel van sy erfenis liederboek wat in 2004 gepubliseer is, is ... **ndzhaka ya tinsimu** (1)
[4]

OF

12.2 Mzilikazi Khumalo

- 12.2.1 Noem TWEE groot tradisies wat in sy epiese werk, *Ushaka kasenzangakhona*, gekombineer word. (2)

- (i) **Zoeloe-tradisies**
- (ii) **Liedere met die Europese instrumentale en orkestrale tradisies.**

- 12.2.2 Gedurende sy onderwysloopbaan by Wallmansthal Sekondêre Skool in die Pretoria-distrik het hy sy eerste werk in 1959, genoem ... gekomponeer. (1)

Ma Ngificwa Ukufa

- 12.2.3 *Ushaka ka Senzanzangakhona* behoort aan watter genre? (1)

Opera

[4]

OF

12.3 Niel van der Watt

- 12.3.1 In watter tradisies is sy styl sterk gevestig? (2)

In die Wes Europese en Suid-Afrikaanse vokale tradisies

- 12.3.2 Noem EEN voorbeeld van sy opname werke. (1)

- **Liedwerk van die Klip***
- **Chamber Music/ Kamermusiek***
- **Missa de Meridiana Terra***

- 12.3.3 Noem EEN van die verskillende tale wat hy in sy tekste gebruik. (1)

- *Afrikaans**
- *English**
- *Sepedi**
- *German**
- *Latin**

[4]

VRAAG 13 SUID-AFRIKAANSE VOLKSLIED

Dui aan of die volgende stellings WAAR of ONWAAR is. Kies die antwoord en skryf slegs 'waar' of onwaar' langsaan die vraagnommers (13.1 – 13.5).

- 13.1 Die Engelse teks van die Volkslied is deur C.J. Langenhoven aangepas. (1)

Onwaar

- 13.2 Mzilikazi Khumalo het hierdie twee liedere gekombineer tot een Nasionale Volkslied deur 'n verbindende frase en modulasie in 1997. (1)

Waar

- 13.3 *Nkosi Sikelel'iAfrica* is deur Enoch Sontonga gekomponeer. (1)

Waar

- 13.4 Die woorde van *Die Stem* is deur J. Zaidel-Rudolph geskryf. (1)
Onwaar

- 13.5 M L de Villiers het die musiek vir die woorde van *Die Stem* gekomponeer. (1)

Waar

[5]

VRAAG 14 SUID-AFRIKAANSE KOORMUSIEK

- 14.1 Noem die eienskappe van Suid-Afrikaanse koormusiek van EEN van die volgende werke. (3)

14.1.1 *Plea for Africa*

14.1.2 *Gabi Gabi*

14.1.3 *Monna e Motenya*

Antwoord:

- **Parallel intervale**
- **Vraag en antwoord**
- **Gebruik van komplekse ritmes**
- **Repetisie**

Enige DRIE (L.W. die eienskappe van Suid-Afrikaanse koormusiek is dieselfde in al die werke in 14.1)

14.2 Beskryf die stemming van die werk van jou keuse. (2)

14.1.1 *Plea for Africa*

Sterk, ernstig, swaar, hartseer, statig

14.1.2 *Gabi Gabi*

Vreugdevol, lighartig, energiek

14.1.3 *Monna e Motenya*

Bly, lighartig, humoristies

[5]

VRAAG 15 MUSIEKBEDRYF

'n Arm weeskind in jou omgewing is 'n goeie komponis, maar weet nie hoe om komposisies te beskerm nie, en word verneuk deur diegene wat kennis SARRAL en SAMRO dra. Beskerm die weeskind deur die funksie van SARRAL te verduidelik, sodat die weeskind 'n geregistreerde lid kan word.

[5]

SARRAL:

- Administreer opnames van musikale werke.
- Maak seker dat 'n opname met die komponis se toestemming gemaak word.
- Maak seker dat behoorlike onderhandelinge plaasvind tussen die persoon wat die opname wil maak en die komponis.
- Maak seker dat wanneer toestemming verleen word, regverdige en billike tantièmes aan die komponis betaal word.
- Maak seker dat 'n behoorlike lisensie uitgereik word aan die persoon wat die opname maak.
- Beskerm die meganiese regte van komponiste en uitgewers, en samel die betrokke fondse in.
- Bepaal hoeveel keer jou musiek op 'n fisiese medium gekopieer is.
- Administreer lisensiehernuwings vir komposisies wat vir advertensies TV, radio en kamera, sowel as oudiovisuele produksies, gebruik is.
- Administreer tantieme.
- Dit beskerm die opneemregte van komponiste of musiekwerke en of dit opgeneem word.

Een punt per feit

TOTAAL AFDELING B: 60

GROOTTOTAAL: 120